

The Effect of Auditor's Conservatism on the Information Content of Profit by Considering the Role of Comparability of Accounting Information

Vahab Rostami*

Assistan Professor, Accounting Dept. Payame Noor University, Tehran, Iran,
vahab.rostami@pnu.ac.ir

Mehdi Mohammadi

Assistant Prof, Accounting Dept. Zanjan branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran,
mehdi.mohammadi@iau.ac.ir

Hamed Kargar

MA.in Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran, hamedkargar37@gmail.com

Abstract

Purpose: The aim of the current research is to investigate the impact of the auditor's conservatism on the informational content of profit by considering the role of comparability of accounting information.

Method: Information of a sample of 131 companies listed in the stock exchange was collected for a period of 10 years from 2013 to 2022. To measure the information content of profit gained from the profit reaction coefficient and to evaluate the auditor's conservatism used model Chong and colleagues (2003) which is inspired by Basu's (1997) model and the profit-return criterion was used to measure the comparability of accounting information.

Results: The results showed there is an inverse and significant relationship between the auditor's conservatism and the profit information content and presence of conservative auditor reduces the profit reaction coefficient to stock returns by providing more conservative information. In this regard high comparability gets intense the negative effect of the auditor's conservatism on the profit information content.

Conclusion: With the increase of the conservatism of the auditor, the amount of information content of the profit will decrease and the conservatism of the auditor reduces the sensitivity of the return to the declared profit to the market, and this can be the result of the caution of the auditor in confirming the declared profit figure of the company has been informed to the market in a reasonable and professional manner. Comparability intensifies the negative relationship between two variables.

Contribution: The present research provides useful evidence for company managers and capital market agents by better using the financial information disclosure mechanisms and conservative auditors, a reasonable level of effectiveness of the return can be established and the information content of the profit can be placed at a balanced level in the market and abnormal reactions at the time of profit announcement reduced.

Keywords: Comparability of Accounting Information, Auditor's Conservatism, Earnings Information Content.

Research Article

Cite this article: Rostami, Mohammadi & Kargar (2024) The Effect of Auditor's Conservatism on the Information Content of Profit by Considering the Role of Comparability of Accounting Information, Journal of Financial Accounting Knowledge, Vol.10, NO.4, Winter, 103-123.

DOI: 10.30479/jfak.2024.19508.3132

Received on 27 October, 2023 Accepted on 2 March, 2024

© The Author(s).

Publisher: Imam Khomeini International University.

Corresponding Author: Vahab Rostami (vahab.rostami@pnu.ac.ir)

تأثیر محافظه کاری حسابرس بر محتوای اطلاعاتی سود با لحاظ کردن نقش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری

وهاب رستمی*

استادیار گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، vahab.rostami@pnu.ac.ir

مهدی محمدی

استادیار گروه حسابداری، واحد زنجان، دانشگاه زاد اسلامی، زنجان، ایران، mehdi.mohammadi@iau.ac.ir

حامد کارگر

کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، hamedkargar37@gmail.com

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر محافظه کاری حسابرس بر محتوای اطلاعاتی سود با لحاظ کردن نقش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری می باشد.

روش: اطلاعات نمونه‌ای متشکل از ۱۳۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای یک دوره زمانی ۱۰ ساله ۱۳۹۲ الی ۱۴۰۱ گردآوری شد. برای سنجش محتوای اطلاعاتی سود از ضریب واکنش سود و برای ارزیابی محافظه کاری حسابرس از مدلی نوین به تبعیت از چونگ و همکاران (۲۰۰۳) که بسط مدل محافظه کاری باسو (۱۹۹۷) است و برای اندازه گیری قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از معیار سود-بازده استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میان محافظه کاری حسابرس و محتوای اطلاعاتی سود (ضریب واکنش سود) رابطه معکوس و معناداری وجود دارد و حضور حسابرس محافظه کار با ارائه اطلاعات سود احتیاط آمیز مانع از بیش واکنشی ضریب واکنش سود به بازده سهام شده و سطح وابستگی این دو عامل را کمتر می کند. در این راستا بالا بودن قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت نیز تأثیر منفی محافظه کاری حسابرس بر محتوای اطلاعاتی سود را تشدید می کند.

نتیجه گیری: با افزایش محافظه کاری حسابرس، میزان محتوای اطلاعاتی سود کاهش خواهد یافت که در واقع محافظه کاری حسابرس حساسیت بازده را نسبت به سود اعلام شده به بازار کاهش می دهد و این مهم می تواند حاصل احتیاط حسابرس در تایید رقم سود اعلام شده از سوی شرکت باشد که به شیوه معقولانه و حرفه ای به بازار اطلاع رسانی گردیده است. ضمن اینکه قابلیت مقایسه رابطه منفی دو متغیر را تشدید می کند.

دانش افزایی: پژوهش حاضر مدارک سودمندی برای مدیران شرکتها و عوامل بازار سرمایه فراهم می کند که با بهره گیری بهتر از سازوکارهای افشای اطلاعات مالی و حسابرسان محافظه کار می توان سطح معقولی از تأثیر پذیری بازده را از سود برقرار نمود و محتوای اطلاعاتی سود را در سطح متعادلی در بازار قرار داد. در این صورت از واکنش های غیر عادی در زمان اعلان سود کاسته خواهد شد.

واژگان کلیدی: قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، محافظه کاری حسابرس، محتوای اطلاعاتی سود.

مقاله پژوهشی

*استناد: رستمی، محمدی و کارگر (۱۴۰۲)، تأثیر محافظه کاری حسابرس بر محتوای اطلاعاتی سود با لحاظ کردن نقش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، فصلنامه علمی دانش حسابداری مالی، مقاله پژوهشی، دوره ۱۰، شماره ۴، پیاپی ۳۹، زمستان ۱۴۰۲، ۱۰۳-۱۲۳.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۸/۵ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۱۲/۱۲

ناشر: دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) © حق مؤلف نویسندگان

۱- مقدمه

فعالان بازار سرمایه هر روز مقادیر زیادی از اخبار و اطلاعات مالی را دریافت می‌کنند. پردازش این اطلاعات مستلزم قضاوت در مورد کیفیت آنهاست (مهرآذین و همکاران، ۱۳۹۱). زمانی که سرمایه‌گذاران نسبت به وضعیت تداوم فعالیت آتی شرکت‌ها و یا اقتصاد ابهام داشته و اطلاعات کافی از وضعیت جریان‌های نقدی آتی شرکت‌ها نداشته باشند، پردازش این سیگنال‌های اطلاعاتی و واکنش به آنها به دلیل عدم قطعیت، مشکل خواهد بود (کشتکار و همکاران، ۱۳۹۸). در چنین وضعیتی درک محتوای اطلاعاتی صورت‌های مالی این عدم اطمینان را کاهش خواهد داد (عرب صالحی و همکاران، ۱۳۹۷). سود خالص یکی از موارد مهم افشا شده در گزارش مالی است که سهم بسزایی در شکل‌دهی تصمیم‌گیری‌های آتی استفاده‌کنندگان دارد. ارزش گزارشگری سود به عنوان یکی از مهمترین شاخص‌های تصمیم‌گیری سهامداران به میزان اطلاعاتی که این فرآیند در اختیار مشارکت‌کنندگان در بازار سرمایه قرار می‌دهد بستگی دارد (موسوی و علوی طبری، ۱۳۹۲). هر چه افشای سود از کیفیت بالاتری برخوردار باشد، میزان انتقال اطلاعات آن به ذینفعان افزایش خواهد یافت (در واقع بهره‌وری استفاده از اطلاعات و محتوای اطلاعاتی آن بیشتر خواهد بود).

یکی از عوامل مهم افزایش کیفیت اطلاعات مالی افشا شده به ویژه از لحاظ قابلیت اتکای اطلاعات مذکور، بهره‌گیری از خدمات حسابرسان مستقل است. حسابرسی یکی از سازوکارهای نظارتی موثر در بهبود کیفیت افشای اطلاعات حسابداری شرکت‌ها است که امکان کاهش هزینه‌های نمایندگی را فراهم می‌آورد (قربانی و همکاران، ۱۴۰۱). از طرف دیگر حسابرسان مستقل به منظور حفظ اعتبار حرفه، اجتناب از دعاوی حقوقی علیه خویش و نیز اعتبار بخشی به صورت‌های مالی به دنبال افزایش کیفیت حسابرسی هستند. حدود التزام به محافظه‌کاری عملیاتی موسسات حسابرسی به عملکرد شرکت‌های تجاری و ویژگی‌های موسسه حسابرسی بستگی دارد و ارتقای کیفیت حسابرسی منجر به سطح محافظه‌کاری بالاتر در گزارش‌های مالی خواهد شد (الشافی^۱، ۲۰۲۲).

به طور خاص، محققانی مانند باسو^۲ و همکاران (۲۰۰۲) و بال^۳ و همکاران (۲۰۰۰) استدلال می‌کنند که صاحب‌کارانی که از حسابرسان بزرگ استفاده می‌کنند در مقایسه با سایر مؤسسات حسابرسی محافظه‌کارتر عمل می‌کنند (قربانی و همکاران، ۱۴۰۱). در این رابطه چانگ و همکاران^۴ (۲۰۰۳) در پژوهشی عنوان کردند که حسابرسان رعایت محافظه‌کاری معقول را بر شرکت‌های مشتری تحمیل کرده و میزان این محافظه‌کاری به عملکرد اقتصادی شرکت و نوع موسسه حسابرسی بستگی دارد. به این ترتیب، حسابرسان ممکن است انگیزه‌هایی برای محافظه‌کاری در ارزیابی صورت‌های مالی شرکت‌ها در کار خود داشته باشند و در صورتی که نگرانی‌ها راجع به شهرت حسابرِس و دعاوی حقوقی در سطح حرفه بالاتر (پایین‌تر) باشد، می-

تواند حسابرسان را به سمت انجام محافظه‌کاری بیش از حد یا بلعکس به محافظه‌کاری پایین سوق دهد و همین محافظه‌کاری حسابرسان نیز باعث ارتقای کیفیت سود گزارش شده به بازار خواهد شد (لنوکس و همکاران^۵، ۲۰۱۷). بنابراین هدف اول پژوهش حاضر پاسخ به این سوال است که آیا محافظه‌کاری حسابرسان تأثیری بر محتوای اطلاعاتی سود دارد؟

یکی از ویژگی‌هایی که سودمندی اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد، ارایه اطلاعات به نحوی است که استفاده‌کنندگان را قادر سازد تا بتوانند وضعیت مالی یک بنگاه را با سایر واحدهای تجاری مقایسه کنند، تا با مقایسه تشابهات و تفاوت‌های واحدهای مذکور بتوانند تصمیمات بهینه‌ای را اتخاذ نمایند (هاشمی‌دهچی و همکاران، ۱۴۰۰). انتظار بر آن است که این عامل تأثیر خود را در بسیاری از جنبه‌ها از فعالیت‌های شرکتی اعمال کند، به ویژه در بازارهای نوظهور، که در آن استانداردهای حسابداری محلی مطابق با استانداردهای بین‌المللی نیست (تای و همکاران^۷، ۲۰۲۲). از مزایای قابل مقایسه بودن صورت‌های مالی می‌توان به کاهش هزینه پردازش اطلاعات، کاهش عدم اطمینان در مورد اعتبار اطلاعاتی یک شرکت، کمک به تصمیم‌گیری‌های مدیریت در مورد تخصیص منابع، دریافت اطلاعات با کیفیت بالا از رقبا، کاهش ریسک شرکت و کاهش هزینه‌های تامین مالی شرکت‌ها اشاره کرد (لیم و همکاران^۸، ۲۰۲۱ و چوی و همکاران^۹، ۲۰۱۹). با توجه به اهمیت قابل مقایسه بودن اطلاعات برای استفاده‌کنندگان و ارزش ذاتی قابلیت مقایسه که سطح کیفی اطلاعات صادر شده به بازار را ارتقا خواهد بخشید، بنابراین به نظر قابلیت مقایسه اطلاعات می‌تواند بر پل ارتباطی میان محافظه‌کاری حسابرسان و محتوای اطلاعاتی سود تأثیرگذار باشد.

با توجه به اهمیت محتوای اطلاعاتی سود و همچنین با توجه به نبود یافته‌های قطعی در داخل و خارج از کشور در رابطه با تأثیر محافظه‌کاری حسابرسان بر محتوای اطلاعاتی سود و ایجاد شکاف پژوهشی در این رابطه، با توجه به اینکه پژوهشگران پیشین بیشتر به نقش خود اطلاعات و تأثیر آن بر محتوای اطلاعاتی سود پرداخته‌اند، مانند بیدختی و همکاران (۱۳۹۰) که به تأثیر هموارسازی سود بر محتوای اطلاعاتی سود پرداخته یا مهرآذین و همکاران (۱۳۹۱) که به تأثیر شفافیت اطلاعات بر محتوای اطلاعاتی سود پرداخته‌اند، تاکنون به سطح محافظه‌کاری حسابرسان خارجی به عنوان مرجع نهایی تایید صورت‌های مالی و تأثیرات آن بر محتوای اطلاعاتی صادر شده به بازار پرداخته نشده است و مجریان پژوهش حاضر را متقاعد ساخت که پژوهش حاضر سودمندی و دانش افزایی لازم برای اجرا را دارد و نوعی نوآوری را در خود با ترکیب موضوعی بدیع و استفاده از مدلی جدید برای محاسبه محافظه‌کاری حسابرسان گنجانیده است. در ادامه ساختار پژوهش ابتدا مبانی نظری، تجربی و بسط فرضیه‌های پژوهش ارائه و در ادامه روش شناسی و تعاریف عملیاتی متغیرهای پژوهش و نهایتاً یافته‌ها و نتیجه‌گیری پژوهش ارائه شده است.

۲- مبانی نظری، تجربی و بسط فرضیه‌ها

در شرایط بلا تکلیفی و عدم اطمینان، آینده شرکت‌ها، موسسات و بازار سرمایه نامشخص است و در این صورت با معرفی علائم و محتوای اطلاعاتی شرکت‌ها (سود)، از این ابهامات کاسته شده و نظر سرمایه‌گذاران تغییر خواهد کرد. هرچه این اطلاعات دقیق‌تر باشد بر عقاید و نظرات سرمایه‌گذاران تأثیر بیشتری خواهد داشت (عرب صالحی و همکاران، ۱۳۹۷). به گفته پاستور و ورونسی^{۱۰} (۲۰۰۹)، همیشه عدم اطمینان در بازارهای مالی و سرمایه‌گذاری وجود دارد و امری اجتناب‌ناپذیر است، که در این راستا اطلاعات مثبت و با کیفیت باعث می‌شود فرصت‌های بالقوه در دسترس به درآمد واقعی تبدیل گردد (مهرآذین و همکاران، ۱۳۹۱).

محتوای اطلاعاتی سود را می‌توان توانایی نمایش بازده آتی سهام تعریف کرد که می‌تواند اطلاعاتی کامل در مورد سود آتی و تغییرات قیمت سهام در پاسخ به تغییرات سود و همچنین نقش سود در توجیه بازده سهام ارائه دهد (صالحی و همکاران، ۱۳۹۳). کلیدی‌ترین عنصر در گزارش‌ها و صورت‌های مالی، سود خالص است و اگر محتوای اطلاعاتی آن بدون سوگیری باشد و واقعیت را منعکس کند، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی را در پی خواهد داشت (سرلک و همکاران، ۱۴۰۰). خدادادی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی بیان نمودند که شرکت‌هایی که در سطح بالایی از به موقع بودن سود قرار دارند، از محتوای اطلاعاتی سود بالاتری برخوردارند، در حالی که، شرکت‌هایی که محافظه‌کاری بالایی را در سود لحاظ می‌کنند، محتوای اطلاعاتی سود پایین‌تری دارند. فرضیه بازار کارا بر این اساس استوار است که در صورت کارایی نسبی بازار سرمایه، در فرآیند جذب اطلاعات، سریع و قوی عمل می‌کند و قیمت سهام در بازار همواره انعکاس مطلوب رویدادهای مربوط به شرکت خواهد بود (موسوی و علوی طبری، ۱۳۹۲). حاجی‌ها و چناری (۱۴۰۲) این گونه بیان نمودند که وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل اتکا که محصول یک سیستم گزارشگری جامع و مناسب است، از ارکان ارزیابی وضعیت و عملکرد یک شرکت و تصمیم‌گیری در مورد مبادله اوراق بهادار منتشره از سوی آن به حساب می‌آید. صورت‌های مالی، اطلاعات را زمانی که در دسترس، قابل اتکا، جامع، مرتبط و به موقع باشد، به صورت شفاف ارائه می‌کنند (کشتکار و همکاران، ۱۳۹۸).

در جوامع حرفه‌ای امروز، از دید استفاده‌کنندگان، اطلاعاتی قابل اتکا تلقی می‌شود که یک سازمان مستقل بر فرآیند گزارشگری شرکت‌ها و مرکز ثقل این فرآیند، یعنی صورت‌های مالی نظارت نماید (حاجی‌ها و چناری، ۱۴۰۲). نمونه‌ای از این گونه سازمان‌های مستقل، مؤسسات حسابرِس می‌باشند که عمدتاً در واحدهای تجاری، ساختار کنترل داخلی واحد گزارشگر و محصول نهایی این سیستم کنترل داخلی، یعنی صورت‌های مالی را مورد بررسی و نظارت قرار می‌دهند (وفادار و دادبه، ۱۳۹۵). حسابرِس فرآیندی منظم و سیستماتیک جهت جمع‌آوری و ارزیابی بی‌طرفانه شواهد مربوط به فعالیت‌ها و وقایع اقتصادی به منظور تعیین درجه انطباق

ادعاها با معیارهای از پیش تعیین شده و گزارشگری نتایج به افراد ذینفع است. حسابرسان نیز به واسطه کم کردن دعاوی حقوقی و خدجه‌دار نشدن شهرت خود ممکن است از محافظه‌کاری بالاتری در کار خود استفاده نمایند (هال و همکاران، ۲۰۲۳). الشافی (۲۰۲۲) در پژوهشی این گونه بیان کرد که تلاش حسابرس در جهت ارتقای شفافیت اطلاعات مالی است و محافظه‌کاری حسابرس بسته به میزان ریسک موجود در صورت‌های مالی صاحبکار متفاوت است. محافظه‌کاری در واقع گرایش حسابداری به الزام درجه بالاتری از تأیید پذیری برای شناسایی اخبار خوب یا سود در مقایسه با میزان تأیید پذیری لازم برای شناسایی اخبار بد یا زیان تعریف شده است (چونگ و همکاران، ۲۰۰۳). هال و همکاران^{۱۷} (۲۰۲۳) این گونه بیان نمودند که حسابرسان در مواقعی که با خطرات دعاوی قضایی بیشتری مواجه می‌شوند، محافظه‌کارانه‌تر رفتار می‌کنند و محافظه‌کاری در شرایط گوناگون تغییرپذیر است.

در مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران نیز محافظه‌کاری در قالب واژه احتیاط و به‌عنوان یکی از اجزای ویژگی کیفی قابل‌تکا بودن بدین‌صورت تعریف شده است. احتیاط عبارت است از کاربرد درجه‌ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای برآوردهای حسابداری در شرایط ابهام موردنیاز است به‌گونه‌ای که درآمدها یا دارایی‌ها بیشتر از واقع و هزینه‌ها یا بدهی‌ها کمتر از واقع ارائه نشود (فروغی و همکاران، ۱۳۹۹). لیائو و کریشنان (۲۰۲۰) در پژوهشی این گونه بیان کردند که افزایش مسئولیت قانونی حسابرس، حسابرس را وادار می‌کند تا تلاش‌های آگاهانه‌تر و محافظه‌کارانه‌تری را انتخاب کند. اگرچه افزایش تلاش اطلاعاتی اثر سرریزی مطلوبی دارد که بازده مورد انتظار صاحبان سهام را افزایش می‌دهد. الشافی^{۲۴} (۲۰۲۳) در پژوهشی بیان نمودند که حسابرسان موضوعات مهم و انحرافات را به‌طور فرصت‌طلبانه گزارش می‌کنند تا خود را در برابر خطر دادرسی محافظت کنند. با این حال، نتایج نشان داد که حسابرسان تمایل بیشتری به گزارش انحرافات در زمانی که کیفیت گزارش‌دهی پایین است و زمانی که محافظه‌کارانه‌تر هستند، دارد. از سوی دیگر، آنها تمایل کمتری به گزارش انحرافات در سال اول کار خود دارند. در واقع محافظه‌کاری در حسابداری، شناسایی زودتر بدهی‌ها نسبت به دارایی‌ها، خبرهای بد نسبت به خبرهای خوب و زیان نسبت به سود در شرایط ابهام است (جعفری دهکردی، ۱۳۹۷). لین و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی این گونه بیان کردند که الزام حسابرسی دوگانه به‌طور قابل توجهی استفاده از اقلام تعهدی اختیاری افزایش‌دهنده درآمد را محدود می‌کند اما بر اقلام تعهدی اختیاری کاهش‌دهنده درآمد تأثیری ندارد. لنوکس و کوثر (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان تخمین ریسک و محافظه‌کاری حسابرس این گونه بیان کردند که حسابرسان در مواجهه با ریسک بالاتر احتمالاً محافظه‌کارتر می‌شوند، زیرا آنها ریسک‌گریز هستند. حسابرسان، به‌عنوان ناظران بیرونی، می‌توانند نه تنها بر کیفیت گزارشگری مالی مشتریان خود تأثیر بگذارند، بلکه ممکن است تغییراتی را در عملیات واقعی آنها نیز ایجاد

کنند. چی و هوپ (۲۰۲۱) در پژوهشی این گونه بیان نمودند که محافظه‌کاری حسابرِس زمانی که شرکت‌های مشتری در معرض خطر دعاوی قضایی و فشار بیشتری قرار می‌گیرند، آشکارتر می‌شود. در واقع محافظه‌کاری را می‌توان محصول ابهام دانست و هرگاه حسابداران با ابهام روبرو شوند، از آن استفاده می‌کنند (قربانی و همکاران، ۱۴۰۱). فافاتاس (۲۰۱۰) در پژوهشی این گونه بیان کردند که حسابرسان دخیل در رویدادهای شکست حسابرسی انتخاب‌های حسابداری محافظه‌کارانه‌تری را در سال بعد از آن رویداد اعمال می‌کنند. محافظه‌کاری، فرصت‌هایی را برای شرکت‌ها ایجاد می‌کند تا اخبار مثبت را پیشی بینی و سودآوری ناشی از خرید را افزایش دهند. دانشور و برادران حسن‌زاده (۱۳۹۸) در پژوهشی این گونه بیان کردند که افزایش محافظه‌کاری حسابرِس نقشی در افزایش ارزش شرکت ندارد. قضاوت سرمایه‌گذاران در مورد اطلاعات غیرحسابداری در این شرایط حساس‌تر می‌شود. یعنی تأثیر سایر اطلاعات محیطی بر قضاوت آنها معنادار بوده و کمتر از اطلاعات حسابداری شرکت خواهد بود (یونگ و همکاران، ۲۰۱۸). چونگ و همکاران (۲۰۰۳) در پژوهشی بیان نمودند که محافظه‌کاری مفهوم اساسی حسابداری مالی است. حسابرِس محافظه‌کاری را بر شرکت‌های مشتری تحمیل می‌کند و میزان محافظه‌کاری به عملکرد اقتصادی شرکت و نوع موسسه حسابرسی بستگی دارد. حسابرسان نیز به واسطه کم کردن دعاوی حقوقی و خدجه‌دار نشدن شهرت خود ممکن از محافظه‌کاری بالاتری استفاده کنند (الشافی، ۲۰۲۲). قربانی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی این گونه بیان کردند که محافظه‌کاری حسابرِس اثر مستقیم بر کیفیت سود شرکت‌ها دارد. استانداردهای این حرفه، حسابداری را با تنظیم قوانین و مقررات محافظه‌کارانه کرده است. منطق این قوانین کمک به «حفاظت» از منافع سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان است به طوری که در دسترس بودن سرمایه و استقراض نیز همانطور که عملکرد بازارهای سهام و اعتبار هستند افزایش یافته است. بنابراین هدف این قوانین افزایش ویژگی‌های کیفی گزارشات مالی است (زلفی و بیات، ۱۳۹۴). حسابرسانی که از سطح محافظه‌کاری بالاتری در کار خود استفاده می‌کنند، به نوعی این مهم به صورت‌های مالی شرکت صاحبکار منتقل شده و می‌تواند محتوای اطلاعاتی بازار را نیز تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین حدس بخردانه اول پژوهش حاضر به صورت زیر ارائه شده است:

فرضیه اول پژوهش: میان محافظه‌کاری حسابرِس و محتوای اطلاعاتی سود رابطه معناداری وجود دارد.

هدف اصلی گزارشگری مالی عبارت است از ارائه اطلاعاتی به سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان موجود و بالقوه شرکت که آنها را قادر می‌سازد «مقدار، زمان بندی، عدم اطمینان، چشم‌انداز آتی جریان‌های نقدی و عملکرد شرکت را جهت سرمایه‌گذاری و اعطای اعتبارات پیش‌بینی و تصمیم‌گیری نهایی را در این رابطه انجام دهند، اطلاعاتی که می‌تواند در

بین شرکت‌ها و زمان‌های مختلف مورد مقایسه قرار گیرد این ویژگی را دارا می‌باشد (کیم و همکاران، ۲۰۱۲). قابلیت مقایسه یکی از ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی است که استفاده کنندگان را قادر خواهد ساخت تا شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود بین اقلام صورت‌های مالی را بررسی کنند و ارزیابی منطقی‌تری از فرصت‌های گوناگون سرمایه‌گذاری یا اعطای وام به عمل آورند (صفری گرایلی و پیته نوعی، ۱۳۹۹). به طور کلی قابلیت مقایسه ویژگی کیفی اطلاعات است که استفاده کنندگان را قادر به شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های بین دو مجموعه از پدیده‌های اقتصادی می‌کند. برای اینکه مقایسه اطلاعات امکان پذیر شود، موضوعات مشابه باید مشابه باشند و موضوعات متفاوت باید متفاوت به نظر برسند (بابایی و همکاران، ۱۴۰۰).

قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری باید به شرکت‌ها امکان دسترسی آسان به بازارهای سرمایه را با هزینه کمتر بدهد، که منجر به همبستگی مثبت بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و عملکرد مالی خواهد شد. علاوه بر این، شواهد زیادی نیز این دیدگاه را تأیید می‌کند (تای و همکاران، ۲۰۲۲). از مزایای قابلیت مقایسه بالای صورت‌های مالی می‌توان به کاهش عدم اطمینان در مورد اعتبار اطلاعاتی یک شرکت، کاهش هزینه‌های بدهی و کمک به شرکت‌ها در دسترسی بهتر به اعتبارات تجاری اشاره کرد (لیم و همکاران، ۲۰۲۱). هاشمی دهچی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی بیان نمودند که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر نوسانات بازده سهام تأثیر منفی و معناداری دارد. فروغی و قاسم‌زاد (۱۳۹۴) بیان نمودند که قابلیت مقایسه سبب می‌شود میزان بیشتری از اطلاعات خاص شرکت در قیمت‌های جاری سهام منعکس شود. با توجه به ویژگی ذاتی قابلیت مقایسه که اگر اطلاعاتی این ویژگی را داشته باشد از سطح کیفی بالاتری برخوردار خواهد بود و سطح کیفیت اطلاعات ارائه شده تاثیرگذاری بالایی در انتقال اطلاعات به استفاده‌کنندگان خواهد داشت، بنابراین قابلیت مقایسه اطلاعات می‌تواند بر پل ارتباطی میان محافظه‌کاری حسابرس و محتوای اطلاعاتی سود تاثیرگذار باشد. با توجه به مطالب بیان شده حس بخردانه دوم پژوهش حاضر به صورت زیر ارائه شده است:

فرضیه دوم پژوهش: قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، بر رابطه میان محافظه‌کاری حسابرس و محتوای اطلاعاتی سود تاثیرگذار است.

۳- روش‌شناسی

پژوهش ارائه شده از نظر روش شناختی از نوع همبستگی علی و پس رویدادی می‌باشد. جامعه آماری شرکت‌های بورس تهران بوده و دوره مورد مطالعه از سال ۱۳۹۲ الی ۱۴۰۱ می‌باشد. شرکت‌هایی در حذف سیستماتیک به عنوان نمونه نهایی انتخاب شده که شرایط گفته شده در ادامه را دارا بوده‌اند. به لحاظ این‌که مقایسه‌پذیری بتواند صورت پذیرد، سال مالی انتخاب شده توسط شرکت انتهای اسفندماه باشد و همچنین آن‌ها در طول دوره (۱۰ سال) که بررسی صورت پذیرفته است، سال مالی را تغییر نداده باشند، اطلاعات مورد نیاز در پژوهش را

افشا و این اطلاعات در دسترس باشد. همچنین شرکت‌ها زیر مجموعه بانک‌ها، بیمه‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری نباشند. با اعمال شرایط فوق ۱۳۱ شرکت در غربال نهایی از جامعه آماری به عنوان نمونه نهایی لحاظ شده‌اند. تجزیه و تحلیل اطلاعات شرکت‌های نمونه با استفاده از روش داده‌های پانل ترکیبی و با استفاده از نرم‌افزار ایویوز ۲۷۱۲ و بهره‌مندی از ابزار خطای قدرتمند استاندارد برای آزمون نهایی فرضیه‌ها انجام پذیرفته است.

جدول (۱): جدول غربالگری جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری در سال ۱۴۰۱	۵۷۷
کسر می‌شود: شرکت‌های غیرفعال	-۱۹۳
کسر می‌شود: شرکت‌هایی که دارای توقف معاملاتی سهام هستند	-۳۶
کسر می‌شود: شرکت‌هایی که تغییر دوره مالی داده‌اند	-۶۹
کسر می‌شود: شرکت‌هایی که در بازه زمانی پژوهش وارد بورس شدند	-۹۹
کسر می‌شود: شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک و هلدینگ‌ها	-۴۹
نمونه نهایی پژوهش	۱۳۱

تعاریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته: محتوای اطلاعاتی سود

به تبعیت از پژوهش‌های ستایش و ابراهیمی (۱۳۹۱)، مهرآذین و همکاران (۱۳۹۱)، فیرث و همکاران (۲۰۰۷) و وارفیلد و همکاران (۱۹۹۵)، از ضریب واکنش سود (رابطه بین سود و بازده) برای سنجش محتوای اطلاعاتی سود استفاده شده است. بازده به صورت کسب بازده غیرعادی در بازار نشان داده شده است که حاصل تفاوت بازده سهام از بازده بازار است. همچنین سود غیرعادی از اختلاف سود دوره با دوره قبل تقسیم بر عامل کاهش دهنده (کل دارایی‌های اول دوره) استفاده شده است (مهرآذین و همکاران، ۱۳۹۱). که در ادامه به صورت روابط ریاضی ارائه شده است:

بازده غیرعادی (AR)

جهت محاسبه ضریب واکنش سود (رابطه سود و بازده) ابتدا بازده غیرعادی از رابطه (۱) حاصل شده است.
رابطه (۱):

$$AR_{i,t} = R_{i,t} - R_{m,t}$$

که در این رابطه

بازده واقعی سهام ($R_{i,t}$): تفاوت قیمت سهام در ابتدای دوره از قیمت سهام انتهای دوره با اعمال آثار تقسیم سود نقدی، حق تقدم و افزایش سرمایه.

بازده بازار ($R_{m,t}$): بازده بازار برابر با شاخص کل دوره منهای شاخص کل دوره قبل تقسیم بر شاخص کل دوره قبل.

تغییرات سود (ΔNI)

برای محاسبه تغییرات سود از تغییرات سود در دوره‌های قبل و جاری به تبعیت از پژوهش مهرآذین و همکاران (۱۳۹۱) استفاده شده است.

$$\text{تغییرات سود} = \frac{\text{سود اول دوره} - \text{سود جاری}}{\text{کل دارایی‌ها اول دوره}}$$

متغیر مستقل: محافظه‌کاری حسابرس (AC)

جهت سنجش محافظه‌کاری حسابرس از الگویی نوین که کمتر در کشور مورد استفاده قرار گرفته است و به تبعیت از چونگ و همکاران (۲۰۰۳) و همچنین قربانی، پورطاهر اقدام و رهنمای رودپشتی (۱۴۰۱) بهره گرفته شده است، که این الگو از الگوی محافظه‌کاری شرطی باسو (۱۹۹۷) اقتباس شده است (ضریب β_5 در رابطه (۲) نشانگر محافظه‌کاری حسابرس است). رابطه (۲):

$$E/P = \beta_0 + \beta_1 D + \beta_2 R + \beta_3 R.RANK + \beta_4 R.D + \beta_5 R.D.RANK + \beta_6 R.DPB + \beta_7 R.DRHO + \beta_8 R.DSD + \beta_9 R.DSIZE + \beta_{10} R.D.DBP + \beta_{11} R.D.DHRO + \beta_{12} R.D.DSD + \beta_{13} R.D.DSIZE + \varepsilon_{it}$$

که در رابطه (۲):

E/P: نسبت سود به قیمت هر سهم.

D: متغیر مجازی است که اگر شرکت دارای بازدهی منفی باشد برابر کد یک و گرنه صفر است.

R: بازده سهام شرکت در سال t

RANK: متغیر مجازی، اگر موسسه حسابرسی شرکت دارای رتبه الف باشد کد یک و در غیر این صورت کد صفر است (سالانه سطح کیفی موسسات حسابرسی بررسی و توسط جامعه حسابداران ایران به آن رتبه‌ای تعلق می‌گیرد که به شرح ذیل است: این امتیاز بندی بین چهار درجه (الف، ب، ج و د) است. رده الف (۸۰۱ تا ۱۰۰۰) امتیاز. رده ب (۶۵۱ تا ۸۰۰) امتیاز. رده ج (۵۰۱ تا ۶۵۰) امتیاز و رده د (۵۰ تا ۵۰۰) امتیاز است (جامعه حسابداران رسمی ایران).

DPB: متغیر مجازی، اگر نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت بالاتر از متوسط ارزش شرکت‌های نمونه باشد کد (۱) و گرنه کد (۰) است.

DHRO: متغیر مجازی، اگر ضریب خودهمبستگی سودهای فصلی شرکت در طول سال بالاتر از متوسط ضریب خودهمبستگی سود شرکت‌های نمونه باشد کد (۱) و گرنه کد (۰) است.

DSD: متغیر مجازی، اگر انحراف معیار سودهای فصلی شرکت در طول سال بالاتر از متوسط انحراف معیار سود شرکت‌های نمونه باشد کد (۱) و گرنه کد (۰) است.

DSIZE: متغیر مجازی، اگر اندازه شرکت در پایان سال، بالاتر از متوسط اندازه شرکت‌های نمونه باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود.

*نکته مهم: لازم به ذکر است که ضریب β_5 در مدل فوق نشانگر محافظه‌کاری حسابرِس است (چونگ و همکاران، ۲۰۰۳).

متغیر تعدیلگر: قابلیت مقایسه صورت‌های مالی (Comp)

به منظور تشریح ویژگی‌های سیستم حسابداری یک شرکت، به تبعیت از پژوهش انجام شده توسط دی‌فرانکو (۲۰۱۱) از رگرسیون سود-بازده استفاده شده است. بازده سهام نشان دهنده وقایع اقتصادی و نشانگر تغییر در ارزش سهام است تصمیمات سرمایه‌گذاران درباره تخصیص سرمایه را نشان می‌دهد.

$$Earnings_{it} = a_{it} + B_i Return_{it} + \epsilon_{it}$$

در تخمین الگوی فوق می‌بایست سودی که مورد انتظار است در دو شرکت با ضرایبی از a, b مشابه باشند.

$$E(Earnings)_{iit} = a_i + B_i Return_{it}$$

$$E(Earnings)_{ijt} = a_j + B_j Return_{it}$$

Earning: نسبت سود عملیاتی به ارزش بازار ابتدای دوره.

Return: نرخ بازده سهام پایان دوره.

بنابراین قابلیت مقایسه اطلاعات به شرح زیر است:

$$CompAcct_{ijt} = -1/8 \times \sum_{t-7}^t |E(Earnings)_{ijt} - E(Earnings)_{iit}|$$

در نهایت با تخمین مدل تفاوت سود مورد انتظار به دست آمده، تفاوت سود مورد انتظار باید با محاسبه تفاوت سود مورد انتظار بین تمام شرکت‌های یک صنعت و هر شرکت در نمونه آماری برای هر سال شرکت محاسبه شود. بدین گونه قابل مقایسه بودن اطلاعات مالی هر سال را می‌توان ارزیابی کرد (دی‌فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱).

متغیرهای کنترلی پژوهش

به تبعیت از پژوهش‌های پیشین مانند مهرآذین و همکاران (۱۳۹۱) و ستایش و همکاران (۱۳۹۱) جهت کنترل عوامل ناخواسته متغیرهای زیر به عنوان متغیرهای کنترلی معرفی شده‌اند.

استقلال مدیران (Boardind): نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره به کل اعضا.

اندازه شرکت (SIZE): لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها.

نقدینگی (Cash): نسبت وجه نقد عملیاتی به کل دارایی‌ها.

اهرم مالی (LEV): کل بدهی تقسیم بر کل دارایی‌ها.

رشد فروش (growth): فروش دوره منهای فروش دوره قبل، تقسیم بر فروش دوره قبل.

عمر شرکت (AGE): لگاریتم طبیعی سال تاسیس شرکت از سال مورد نظر.

فرصت رشد (BTMratio): نسبت ارزش بازار صاحبان سهام به ارزش دفتری آن.

سرمایه‌گذاران نهادی (INST): به سرمایه‌گذارانی مانند بانک‌ها، بیمه‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری و اشخاص و شرکت‌هایی که بیش از ۵ درصد سهام شرکت را در اختیار داشته باشند، سهامداران نهادی گویند که از درصد سهام در اختیار این گروه به عنوان سرمایه‌گذاران نهادی استفاده شده است.

مدل رگرسیونی پژوهش

بر اساس ادبیات نظری و تجربی پژوهش مانند به تبعیت از تحقیقات ستایش و ابراهیمی (۱۳۹۱)، مهرآذین و همکاران (۱۳۹۱)، فیرث و همکاران (۲۰۰۷) و وارفیلد و همکاران (۱۹۹۵)، دو الگو متشکل از متغیرهای معرفی شده در بالا به صورت زیر طراحی و ارائه شده است:

الگوی رگرسیونی آزمون فرضیه اول

رابطه (۶):

$$AR_{it} = \beta_0 + \beta_1 \Delta NI_{it} + \beta_2 AC_{it} + \beta_3 (\Delta NI_{it} \times AC) + \beta_4 \Delta NI \times LEV_{it} + \beta_5 \Delta NI \times Board\ Ind_{it} + \beta_6 \Delta NI \times BTMratio_{it} + \beta_7 \Delta NI \times Inst_{it} + \beta_8 \Delta NI \times Cash_{it} + \beta_9 \Delta NI \times SIZE_{it} + \beta_{10} \Delta NI \times Age_{it} + \beta_{11} \Delta NI \times growth_{it} + \varepsilon_{it}$$

الگوی رگرسیونی آزمون فرضیه دوم

رابطه (۷):

$$AR_{it} = \beta_0 + \beta_1 \Delta NI_{it} + \beta_2 AC_{it} + \beta_3 COMP_{it} + \beta_4 (\Delta NI_{it} \times AC) + \beta_5 (\Delta NI_{it} \times AC \times COMP) + \beta_6 \Delta NI \times LEV_{it} + \beta_7 \Delta NI \times Board\ Ind_{it} + \beta_8 \Delta NI \times BTMratio_{it} + \beta_9 \Delta NI \times Inst_{it} + \beta_{10} \Delta NI \times Cash_{it} + \beta_{11} \Delta NI \times SIZE_{it} + \beta_{12} \Delta NI \times Age_{it} + \beta_{13} \Delta NI \times growth_{it} + \varepsilon_{it}$$

۴- یافته‌ها

یافته‌های پژوهش شامل آمار توصیفی و آمار استنباطی است که ابتدا در جدول زیر آمار توصیفی ارائه شده است.

جدول (۲). آماره توصیفی متغیرها

شرح	میانگین	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
بازده غیرعادی	۰/۲۷	۴/۹۷	-۰/۹۷	۱/۱۸	۲/۲۲	۸/۴۰
تغییرات سود	۰/۴۱	۰/۴۸	-۰/۲۳	۰/۱۱	۰/۴۰	۵/۲۰
محافظه‌کاری حسابرسان	-۰/۱۹	۰/۶۸	-۰/۹۴	۰/۳۱	-۰/۵۷	۴/۰۴
قابلیت مقایسه حسابداری	-۰/۰۷۳	-۰/۰۰۱	-۰/۳۰	۰/۰۶۵	-۱/۴۵	۴/۹۹
تقدینگی	۰/۱۲	۰/۵۵	-۰/۱۸	۰/۱۳	۰/۶۱	۴/۴۳
سرمایه‌گذاران نهادی	۰/۵۸	۰/۹۸	-۰/۰۰	۳۱/۰۴	-۰/۸۱	۲/۳۱
اهرم مالی	۰/۵۵	۰/۹۹	۰/۱۰	۰/۲۰	-۰/۰۶۹	۲/۴۹
اندازه شرکت	۱۴/۷۶	۲۰/۴۶	۱۱/۳۰	۱/۶۷	۰/۸۴	۳/۸۴
استقلال هیات مدیره	۰/۶۶	۱/۰۰	۰/۲۰	۰/۱۸	-۰/۱۳	۲/۸۴
رشد شرکت	۴/۳۴	۱۵/۸۵	۱/۰۰	۳/۸۶	۱/۷۲	۵/۲۲
عمر شرکت	۳/۶۰	۴/۲۴	۲/۳۰	۰/۳۷	-۰/۵۶	۲/۵۵
رشد فروش	۰/۳۴	۱/۵۶	-۰/۳۴	۰/۴۲	۰/۷۹	۲/۶۰

تأثیر محافظه‌کاری حسابرِس بر محتوای اطلاعاتی سود با لحاظ کردن نقش قابلیت مقایسه.../۱۱۵

جدول (۲)، آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود که میانگین اهرم مالی شرکت (۰/۵۵) است که نشان می‌دهد اکثر داده‌ها حول همین نقطه است. بالاترین انحراف معیار مربوط به سرمایه‌گذاران نهادی (۳۱/۰۴) و کمترین مربوط قابلیت مقایسه حسابداری (۰/۰۶۵) است. بیشینه و کمینه نیز، میزان بیشترین و کمترین مقدار را در داده‌ها نشان می‌دهد.

آزمون‌های فروض کلاسیک رگرسیون

جدول (۳): نتایج آزمون‌های پیش فروض کلاسیک رگرسیون

مدل آزمون	آماره آزمون	سطح معناداری	نتایج آزمون
آزمون وایت (فرضیه اول)	۱۳۸/۴۳	۰/۰۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس
آزمون گادفری (فرضیه اول)	۱/۶۸	۰/۴۲	عدم وجود خود همبستگی سریالی
آزمون چاو (فرضیه اول)	۰/۳۹۳	۰/۷۸۶	پذیرش الگوی داده‌های مشترک
آزمون وایت (فرضیه دوم)	۱۵۳/۱۳	۰/۰۰۰۸	وجود ناهمسانی واریانس
آزمون گادفری (فرضیه دوم)	۱/۵۳	۰/۴۶	عدم وجود خود همبستگی سریالی
آزمون چاو (فرضیه دوم)	۰/۳۹۷	۰/۷۷۸	پذیرش الگوی داده‌های مشترک

نتایج حاصل در جدول (۳)، نشان می‌دهد که با توجه به اینکه در هر دو مدل پژوهش سطح معناداری آزمون وایت کمتر از ۵ درصد می‌باشد، این موضوع نشان دهنده ناهمسانی واریانس در باقیمانده مدل‌ها است که در نهایت با استفاده از ابزار خطای استاندارد در نرم‌افزار ایویوز و دستور (gls) مرتفع شده است. همچنین سطح معناداری آزمون براش گادفری با رقم بیشتر از ۵ درصد بیانگر عدم وجود خودهمبستگی سریالی در مدل‌ها است. سطح معناداری آزمون چاو با سطح معناداری بالای ۵ درصد تایید الگوی داده‌های مشترک (تلفیقی) می‌باشد.

آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

جدول (۴)، آزمون مانایی متغیرها

شرح	نماد	مقدار آماره	معناداری	نتایج نهایی
بازده غیرعادی	AR	-۲۲/۷۱۳۹	۰/۰۰۰۰	مانا است
اندازه شرکت	SIZE	-۱۳/۶۳۷۷	۰/۰۰۰۰	مانا است
تغییرات سود	Δ NI	-۴/۵۱۵۰۷	۰/۰۰۰۰	مانا است
محافظه‌کاری حسابرِس	AC	-۵۴/۳۶۹۲	۰/۰۰۰۰	مانا است
قابلیت مقایسه حسابداری	Comp	-۲۱/۹۳۵۲	۰/۰۰۰۰	مانا است
تقدینگی	CASH	-۱۸/۲۰۹۶	۰/۰۰۰۰	مانا است
سرمایه‌گذاران نهادی	INST	-۵/۳۴۴۸۰	۰/۰۰۰۰	مانا است
اهرم مالی	LEV	-۱۴/۵۴۱۵	۰/۰۰۰۰	مانا است
استقلال هیات مدیره	Board ind	-۳/۲۶۴۵۰	۰/۰۰۰۰	مانا است
رشد شرکت	BTMratio	-۱۴/۳۱۱۰	۰/۰۰۰۰	مانا است
عمر شرکت	AGE	-۸۲/۸۰۸۶	۰/۰۰۰۰	مانا است
رشد فروش	Growth	-۳/۰۸۰۶۵	۰/۰۰۰۰	مانا است

زمانی که سطح معناداری زیر ۵ صدم باشد داده‌ها مانا هستند که نتایج حاصل شده در جدول (۴) نشان دهنده این مهم است.

نتیجه آزمون فرضیه‌های پژوهش

جدول (۵)، سنجش ضریب واکنش سود بدون متغیرهای کنترلی

شرح	نماد متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	معناداری	VIF
تغییرات سود	ΔNI	۲/۳۳	۰/۴۵	۵/۰۹	۰/۰۰۰۰	۱/۰۰
عرض از مبدأ		۰/۱۷	۰/۱۲	۱/۴۴	۰/۱۴	-
ضریب تعیین		۰/۱۵				
دوربین واتسون		۲/۵۰				
آماره F		۱/۵۹۶۴				
سطح معناداری		۰/۰۰۰۰				

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد که در واقع ضریب واکنش سود و رابطه مناسب بین تغییرات سود و بازده غیرعادی برقرار بوده و رابطه به صورت مثبت است، بنابراین ترکیب این دو عامل معیار مناسبی برای سنجش محتوای اطلاعاتی سود است و هر چه تغییرات سود بیشتر باشد، بازده غیر عادی در بازار افزایشی می‌شود.

جدول (۶)، آزمون فرضیه‌های پژوهش

نام متغیر	فرضیه اول	فرضیه دوم	ضرایب		خطای استاندارد		معناداری
	ضرایب	ضرایب	خطای استاندارد	خطای استاندارد	آماره t	آماره t	معناداری
تغییرات سود	۳/۴۷	۲/۵۰	۱/۳۸	۰/۱۶	۱/۳۵	۱/۳۵	۰/۱۷
محافظه‌کاری حسابرس	-۰/۲۳	۰/۷۹	-۲/۹۳	۰/۰۰۳	-۳/۰۷	-۳/۰۷	۰/۰۲
قابلیت مقایسه حسابداری	-	-	-	-	۲/۲۹	۲/۲۹	۰/۲۱
محافظه‌کاری* تغییرات سود	-۲/۷۶	۰/۶۸	-۴/۰۲	۰/۰۰۰	-۴/۶۵	-۴/۶۵	۰/۰۰۰۰
تعديلگری قابلیت مقایسه	-	-	-	-	-۲/۴۱	-۲/۴۱	۰/۰۱۶
اهرم مالی	-۰/۷۳	۰/۹۲	-۰/۸۰	۰/۴۲	-۱/۱۳	-۱/۱۳	۰/۲۵
استقلال هیات مدیره	۱/۱۴	۰/۹۶	۱/۱۸	۰/۲۳	۱/۲۴	۱/۲۴	۰/۲۱
رشد شرکت	۰/۲۱	۰/۴۹	۴/۳۹	۰/۰۰۰	۴/۴۰	۴/۴۰	۰/۰۰۰۰
سرمایه‌گذاران نهادی	۰/۰۰۶	۰/۰۷	۰/۹۳	۰/۳۵	۰/۹۷	۰/۹۷	۰/۳۳
نقدینگی	-۶/۵۵	۱/۰۹	-۵/۶۹	۰/۰۰۰	-۶/۲۵	-۶/۲۵	۰/۰۰۰۰
اندازه شرکت	-۰/۲۳	۰/۹۹	-۲/۳۷	۰/۰۱۷	-۲/۰۵	-۲/۰۵	۰/۴۰
عمر شرکت	-۰/۲۵	۰/۴۶	۰/۵۴	۰/۵۸	۰/۴۳	۰/۴۳	۰/۶۶
رشد فروش	۰/۹۲	۰/۴۲	۲/۱۶	۰/۰۳۰	۱/۹۲	۱/۹۲	۰/۵۴
عرض از مبدأ	-۰/۰۳	۰/۲۸	-۰/۱۰	۰/۹۱	۱/۳۴	۱/۳۴	۰/۱۷
ضریب تعیین	۰/۱۷						
دوربین واتسون	۲/۴۵						
آماره F	۲۴/۷۳۶				۲۲/۱۴۶		
سطح معناداری	۰/۰۰۰۰				۰/۰۰۰۰		

نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد که در آزمون فرضیه اول پژوهش محافظه‌کاری حسابرس با ضریب منفی (-۲/۷۶) و سطح معناداری زیر ۵ درصد (۰/۰۰۰۱) رابطه معکوس با بازده غیرعادی سهام دارد. در واقع محافظه‌کاری حسابرس، واکنش میان تغییرات سود و بازده غیرعادی سهام را کاهش می‌دهد. بنابراین فرضیه اول پژوهش در سطح خطای ۵ درصد رد نمی‌شود. همچنین رشد شرکت، نقدینگی، اندازه شرکت و رشد فروش بر متغیر وابسته تاثیرگذار هستند. مقدار ضریب تعیین (۰/۱۷) نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی توانسته‌اند ۰/۱۷

درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین نمایند. دوربین واتسون با مقدار $2/45$ تایید این موضوع است که خودهمبستگی شدیدی بین جملات اخلال مدل نیست. آماره هم خطی هم چک گردید که با مقدار کمتر از عدد ۵ نشان داد همبستگی شدید بین متغیرهای پژوهش وجود ندارد. آماره آزمون (F) نشان دهنده برآزش مناسب الگوی ریاضی آزمون فرضیه اول پژوهش است. تعامل قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری و محافظه‌کاری حسابرِس با ضریب منفی ($15/27-$) و سطح معناداری زیر ۵ درصد ($0/016$) تاثیر معکوس بر بازده غیرعادی سهام دارد؛ از آنجا که قدر مطلق ضریب تعاملی ($15/27$) بیشتر از قدر مطلق ضریب محافظه‌کاری حسابرِس ($4/07$) است، بنابراین قابلیت مقایسه نقش تعدیلگری بر رابطه محافظه‌کاری حسابرِس و محتوای اطلاعاتی سود دارد. بنابراین فرضیه دوم پژوهش در سطح خطای ۵ درصد رد نمی‌شود. همچنین رشد شرکت، نقدینگی، اندازه شرکت و رشد فروش بر متغیر وابسته تاثیرگذار هستند. مقدار ضریب تعیین ($0/18$) نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی توانسته-اند $0/17$ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین نمایند. دوربین واتسون با مقدار $2/45$ تایید این موضوع است که خودهمبستگی شدیدی بین جملات اخلال مدل نیست. آماره هم خطی هم چک گردید که با مقدار کمتر از عدد ۵ نشان داد همبستگی شدید بین متغیرهای پژوهش وجود ندارد. آماره آزمون (F) نشان دهنده برآزش مناسب الگوی ریاضی آزمون فرضیه اول پژوهش است.

۵- بحث و نتیجه‌گیری

مبنای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران در بازار، اطلاعات در قالب گزارشگری مالی و در مواقعی اخبار شنیده شده شفاهی از سوی عوامل شرکتی است. حال این اطلاعات به محض ورود به بازار یک سری محتوای اطلاعاتی را برای استفاده‌کنندگان از این اطلاعات داشته و واکنشی را در پی مشاهده این اطلاعات از خود بروز خواهند داد. در راس تمام اطلاعات صادره به بازار در صورت‌های مالی همان گونه که واضح و مبرهن است در واقع رقم اعلام شده سودخالص یا سود هر سهم شرکت است، که نمایشگر نتایج عملیات شرکت در طی یک دوره مالی است و کارآمدی شرکت و حتی مدیران آن را نسبت به رقبا در بازار به نمایش می‌گذارد و واکنشی را که ذینفعان و استفاده‌کنندگان از این صورت‌های مالی در هنگام مشاهده رقم سود اعلامی شرکت از خود نشان می‌دهند موجب کسب بازده‌های غیرعادی به صورت مثبت و منفی در بازار خواهد شد که نشان دهنده محتوای اطلاعاتی است که این صورت‌های مالی بعد از انتشار در بازار داشته است. به نسبت کارایی بازارها و همچنین میزان کیفیت اطلاعات و به موقع بودن یا سوخته بودن اطلاعات منتشره، این محتوای اطلاعاتی تغییراتی خواهد داشت. حال اطلاعاتی که مورد تایید سازمان‌های شناخته شده و معتمد ارگان‌ها و سرمایه‌گذاران باشد (حسابرسان) مطمئناً ضریب اعتماد بیشتری نسبت به آن خواهد بود. جامعه حسابرسان نیز

بر اساس قواعد و اصول و استانداردهای خاص و متناسب با ریسک و مزایای مکتسبه اظهار نظر خود را نسبت به صورت‌های مالی ابراز خواهند داشت. حسابرسان از افراد مورد اعتماد سرمایه‌گذاران هستند که در جهت منافع ذینفعان اقدام به رسیدگی به صورت‌های مالی داشته و انحرافات با اهمیت در صورت‌های مالی را در جهت منافع ذینفعان گوشزد و اصلاح می‌نماید و در واقع کیفیت بالای حسابرسی، کیفیت بالای گزارشگری مالی را در پی خواهد داشت. حسابرسان به واسطه ویژگی‌ها و خطرات ذاتی در حرفه حسابرسی ممکن است مورد اتهام قرار گرفته و شهرت حرفه‌ای آن‌ها تحت تاثیر قرار گیرد، بنابراین در این راستا سعی خواهند کرد کمی در رایبه نظرات به صورت محافظه‌کارانه برخورد کرده و از حیث رعایت بیشتر استانداردهای محافظه‌کاری حسابداری در میان تایید اخبار خوب و بد را بیشتر دقت نمایند که نهایتاً به اعتبار آن‌ها خدجه‌ای وارد نیاید. با توجه به نتایج آماری کسب شده مشاهده گردید که هر چه سطح محافظه‌کاری حسابرس افزایش یابد، میزان محتوای اطلاعاتی سود یا همان نسبت سود به بازده کاهش خواهد یافت که در واقع محافظه‌کاری حسابرس حساسیت بازده را نسبت به سود اعلام شده به بازار کاهش می‌دهد و این می‌تواند حاصل احتیاط حسابرس در تایید رقم سود اعلام شده از سوی شرکت باشد که به شیوه معقولانه و حرفه‌ای مانع از گزارش سود غیرواقعی هیجانی به بازار شود.

ضمن اینکه قابلیت مقایسه از ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری در بازار به حساب می‌آید که با افزایش این عامل کیفیت و بهره‌وری حاصل شده از درک و تحلیل رقم و ارقام صورت مالی افزایش خواهد یافت. بنابراین در همان راستا با افزایش کیفیت تحلیل و پیش‌بینی مرتبط با آن نوعی بهره‌وری در کار (در ارائه اطلاعات به بازار، دریافت اطلاعات از بازار، کمک به تحلیل اطلاعات برای مدیران و سرمایه‌گذاران، دسترسی و سرعت بالاتر تعدیل اعتبار تجاری شرکت و نهایتاً ایجاد مزیت رقابتی از طریق اطلاعات با کیفیت بالاتر برای شرکت و کمک به درک بالاتر اطلاعات در بازار) به وجود آمده و از بازده‌های غیرعادی در اعلام سود سهام شرکت ممانعت به عمل خواهد آمد و همه چیز معقولانه طی خواهد شد. بنابراین تعامل قابلیت مقایسه اطلاعات و محافظه‌کاری حسابرس می‌تواند حساسیت واکنش بازده غیرعادی به اعلامیه‌های سود حسابداری را متعادل‌تر نماید و یک محتوای اطلاعاتی کارا را به بازار عرضه نماید. در واقع زمانی که اطلاعات توسط حسابرسان محافظه‌کار به بازار ارسال گردیده و همزمان قابلیت مقایسه بالایی را نیز دارا است یک حالت کیفی بالایی برای اطلاعات می‌بایست متصور بود که می‌تواند سطح کیفی محتوای اطلاعاتی را تحت تاثیر قرار داده و از واکنش‌های غیرضروری به سود و در نتیجه کسب بازده‌های غیرعادی بکاهد. نتایج حاصل شده به نوعی مکمل نتایج پژوهش‌هایی مانند پژوهش تالانه و کاظمی (۱۳۹۵)، آذین‌فر و همکاران (۱۳۹۱) و ستایش و همکاران (۱۳۹۱) می‌باشد.

پیشنهاد می‌گردد با توجه به ضریب واکنش سود و وابستگی بازده به اعلام سود شرکت‌ها، حسابرسان سطح محافظه‌کاری استاندارد خود را در ارائه اطلاعات به بازار حفظ نموده که به نوعی به متعادل کردن روند بازدهی سهام و متعادل نمودن بازار سرمایه در اوضاع آشفته یکی دو ساله اخیر کمک نماید، هرچند که نمی‌توان از مداخلات دولت در این زمینه چشم پوشی کرد که خلا این عامل در پژوهش حاضر به وضوح دیده می‌شود. بر این اساس برای جلوگیری از به وجود آمدن فرصت کسب بازدهی غیرعادی ناشی از افشای سود دستکاری شده برای دارندگان اطلاعات نهائی به مراجع حرفه‌ای تدوین استانداردهای حسابرسان و همچنین مدیران کنترل کیفیت جامعه حسابداران رسمی پیشنهاد می‌شود در تدوین استانداردهای اجرای عملیات حسابرسان کاربری رویه‌های احتیاط آمیز را بیشتر تجویز نمایند. همچنین به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌گردد به جای قابلیت مقایسه، روابط سیاسی شرکت‌ها را به عنوان متغیر تعدیلگر وارد مدل نموده و نتایج را با نتایج پژوهش حاضر مقایسه نمایند.

در انجام این پژوهش، محدودیت‌هایی وجود داشته که ممکن است بر نتایج و یافته‌های پژوهش تأثیرگذار باشد:

- محدودیت‌های اعمال شده برای انتخاب نمونه آماری از بین اعضای جامعه آماری، تعمیم نتایج پژوهش به آن گروه از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که دارای ویژگی‌های متفاوتی با نمونه مورد نظر هستند (شامل شرکت‌های مالی، سرمایه‌گذاری و بانک‌ها) را دشوار می‌سازد.

- بسیاری از شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ایران (به ویژه شرایط تورمی کشور و عدم تهیه صورت‌های مالی تعدیل شده) بر یافته‌های پژوهش مؤثر است که کنترل آن‌ها از حیثه توان پژوهشگر خارج بوده است.

یادداشت‌ها

1.Elshafie	13.Chy, Hope
2.Basu et al	14.Fafatas
3.Ball et al	15.Yu
4.Chung et al	16.Yong et al
5.Chy, Hope	17.Beams, Yan
6.Ani, Chong.	18.Chung et al
7.Thai et al	19.Kim et al
8.Choi et al	20.Eviews
9.Lim et al	21.Firth et al
10.Pastor, Veroseni	22.Varfield et al
11.Lin et al	23.Chung et al
12.Lennox, Kausar	24.D-Franco

کتابنامه

- بابایی، قادر؛ بادآور نهندي، یونس؛ رضایی، نادر (۱۴۰۰) ارتباط مسئولیت پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تاکید بر نقش سهامداران نهادی. *دانش حسابداری*، ۱۲(۴)، ۴۳-۶۶.
- تالانه، عبدالرضا؛ کاظمی، مرضیه (۱۳۹۵) محافظه‌کاری و محتوای اطلاعاتی سود. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*. ۲۳(۴)، ۴۳۵-۴۶۰.
- حاجیها، زهره؛ چناری، حسن (۱۴۰۲) تأثیر قابلیت مقایسه حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی با تأکید بر کیفیت حسابرسی. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری و حسابرسی*، ۲(۵)، ۸۷-۱۰۶.
- حمیدیان، نرگس (۱۳۹۹) تأثیر هم حرکتی سود بر ضریب واکنش اعلام سودهای فصلی. *پیشرفت‌های حسابداری*. ۱۲(۲)، ۱۵۹-۱۹۰.
- دانشور، هادی؛ برادران حسن‌زاده (۱۳۹۸) تأثیر محافظه‌کاری حسابرس بر ارزش شرکت. *هفدهمین همایش ملی حسابداری ایران*. دانشگاه پردیس قم. ایران.
- ستایش، محمدحسین؛ ابراهیمی، فهیمه (۱۳۹۰) بررسی تأثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر محتوای اطلاعاتی سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *مجله دانش حسابداری*، ۳(۸)، ۳۱-۴۸.
- سرلک، نرگس، کاشانی پور، محمد؛ رحیمیان، نظام‌الدین؛ بایزیدی، انور (۱۴۰۰) بررسی تأثیر ویژگی‌های کیفی سود بر محتوای اطلاعاتی سودهای سالیانه و میان دوره‌ای با رویکرد فراتحلیل. *پیشرفت‌های حسابداری*، ۲(۱۳)، ۱۵۷-۱۹۶.
- عرب‌صالحی، مهدی؛ حمیدیان، نرگس؛ امیری، هادی. (۱۳۹۷). بررسی نقش عدم اطمینان اطلاعات حسابداری بر واکنش سرمایه‌گذاران به اعلام سود. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۵(۵۷)، ۱۴۷-۱۷۰.
- قربانی، بهزاد؛ پورطاهر اقدام، فرزانه؛ رهنمای رودپشتی، فریدون (۱۴۰۱) تأثیر محافظه‌کاری حسابرس و وجود عدم قطعیت سیاست‌های اقتصادی بر کیفیت سود. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری و حسابرسی*. ۱(۲)، ۱-۲۵.
- کشتکار، رسول؛ خواجه‌جو، شکراله؛ دستگیر، محسن. (۱۳۹۸). مطالعه نقش واسطه‌ای ضعف‌های کنترل‌های داخلی در رابطه بین شاخص‌های محتوای اطلاعاتی سود شرکت‌ها و کیفیت حسابرسی. *پیشرفت‌های حسابداری*. ۱۱(۲)، ۳۲۳-۳۵۲.
- مهرآذین، علیرضا؛ مسیح آبادی، ابوالقاسم؛ دهنوی، محمد علی. (۱۳۹۰). شفافیت اطلاعات مالی و محتوای اطلاعاتی سود. *مجله دانش حسابداری*، ۳(۸)، ۱۱۳-۱۳۰.

موسوی، سیده سمیه؛ علوی طبری، سید حسین (۱۳۹۲) محتوای اطلاعاتی سود خالص و تعدیل قیمت سهام. فصلنامه پژوهش‌های تجربی حسابداری. سال (۱۱)۱، ۱۹-۷.
هاشمی دهچی، مجید؛ ایزدی نیا، ناصر؛ حاجیان نژاد، امین. (۱۴۰۰) تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر ارتباط ارزشی سود با تأکید بر عدم شفافیت گزارشگری مالی و ضعف کنترل‌های داخلی. پیشرفت‌های حسابداری. (۱)۱۳، ۳۷۹-۴۰۱.
واعظ، سید علی؛ بنایی قدیم، رحیم. (۱۳۹۸). تأثیر هزینه مالکانه رقابت بر رابطه بین ناپایداری فروش و جریان های نقدی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی. پیشرفت‌های حسابداری. (۲)۱۱، ۳۸۷-۴۱۹.

References

- Al Ani, M. K., & Chong, H. G. (2021). Interplay between Accounting Conservatism, Auditing Conservatism and Quality of Earnings in Oman. *International Journal of Economics, Management and Accounting*, 29(1), 167-205.
- Arabsalehi, M., Hamidian, N., & Amiri, H. (2018). Investigating the Role of Accounting Information Uncertainty on Investors' Reaction to Earnings Announcement. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 15(57), 147-170. (in Persian).
- Babaei, G., Pakmaram, A., Badavar Nahandi, Y., & Rezaei, N. (2021). The Relationship between Corporate Social Responsibility and Financial Statements Comparability with an Emphasis on the Role of Institutional Ownership. *Journal of Accounting Knowledge*, 12(4), 43-66. doi: 10.22103/jak.2021.17484.3479(In Persian).
- Ball, Ray and Shivakumar, Lakshmanan, (2008), "How Much New Information is There in Earnings?", *Journal of Accounting Research*, 1(46). 256-274.
- Basu, S., (1997), "The Conservatism Principle and the Asymmetric Timeliness of Earnings", *Journal of Accounting and Economics* 24(1), PP. 3-37.
- Beams, J. and Yan, Y.-C. (2015), "The effect of financial crisis on auditor conservatism: US evidence", *Accounting Research Journal*. 28(2), 160-171.
- Choi, J.H.; Choi, S.; Myers, L.A.; Ziebart, D.(2019) Financial statement comparability and the informativeness of stock prices about future earnings. *Contemp Account. Res.* 2019.36(1), 389-417.
- Chung, R M Firth, JB Kim (2003) Auditor conservatism and reported earnings. *Accounting and Business Research*, 33(1). 19-32.
- Chy Mahfuz & Ole-Kristian Hope (2021) Real effects of auditor conservatism. *Review of Accounting Studies*. 26(1), 730-771.
- Daneshvar, Hadi; Baradaran Hassanzadeh, Rasoul. (2018) The impact of auditor's conservatism on company value. The 17th National Accounting Conference of Iran. University of Qom campus. Iran(In Persian).

- Elshafie, E. (2022), "The impact of reducing reporting requirements on audit quality, auditor effort and auditor conservatism", *Accounting Research Journal*, 35(6). 756-776.
- Fafatas, S.A. (2010), "Auditor conservatism following audit failures", *Managerial Auditing Journal*, 25(7), 639-658.
- Firth, M. Fung, P. M. Y. and Rui, O. M. (2007). Ownership, Two-tier Board Structure, and the Informativeness of Earnings– Evidence from China. *Journal of Accounting and Public Policy*, 1(26). 463–496.
- Ghorbani, Behzad; Pourtaher Eghdam, Farzaneh; Rahnema Roudposhti, Fereydoun (2022). the impact of auditor's conservatism and the uncertainty of economic policies on the quality of profit. *Judgment and Decision Making in Accounting and Auditing*, 1(2), 1-25. (In Persian).
- Hajiha, Zahra; Chenari, Hassan. (1402). The effect of comparability of accounting on the quality of financial reporting with an emphasis on audit quality. *Judgment and decision making in accounting and auditing*, 2(5), 87-106(In Persian).
- Hamidian, N. (2020). The effect of Earnings Co-movement on Quarterly Earnings Response Coefficient. *Journal of Accounting Advances*, 12(2), 159-190. (In persian).
- Hashemi Dehchi, M., Izadinia, N., & Amiri, H. (2020). The Effect of Financial Statement Comparability on the Relevance of Accounting Information with Emphasis on the Role of Sophistication Investors and Information Asymmetry. *Accounting and Auditing Review*, 27(3), 473-494. (In Persian).
- hashemi dehchi, M., izadinia, N., & Hajiannejad, A. (2021). The effect of Financial Statement Comparability on Value Relevance of Earning and Book value with Emphasis on Financial Reporting Opacity and Internal Control Weakness. *Journal of Accounting Advances*, 13(1), 379-409. (In Persian).
- Keshtkar, R., khajavi, S., & Dastgie, M. (2019). Study the mediating role of internal control weaknesses on the relationship between indicators of companies' income information content and audit quality. *Journal of Accounting Advances*, 11(2), 321(In Persian).
- Kim, S, P Kraft, SG Ryan(2012) Financial statement comparability and credit risk. *Review of Accounting Studies*. 18(1), 783–823.
- Lennox, CS, A Kausar(2017) Estimation risk and auditor conservatism - Review of Accounting Studies 1(22), pages 185–216.
- Liao, PC, S Radhakrishnan(2020) Auditors' liability to lenders and auditor conservatism- *Management Science*66(8), 125-147.
- Liem, Thanh, N.(2021) Accounting comparability and accruals-based earnings management: Evidence on listed firms in an emerging market. *Cogent Bus. Manag.* 3(8). 365-382.
- Lin, C.-J., Lin, H.-L. and Yen, A.-R. (2014), "Dual audit, audit firm independence, and auditor conservatism", *Review of Accounting and Finance*, 13(1). 65-87.

- Lulaj, Enkeleda, Blerta Dragusha, and Eglantina Hysa. (2023). Investigating Accounting Factors through Audited Financial Statements in Businesses toward a Circular Economy: Why a Sustainable Profit through Qualified Staff and Investment in Technology? *Administrative Sciences* 13(2). 72-93.
- Mahfuz Chy & Ole-Kristian Hope (2021) Real effects of auditor conservatism. *Review of Accounting Studies*. 1(26). 730–771 (2021).
- Mehrazeen, A., Masihabadi, A., & dehnavi, M. (2012). Financial Information Transparency and Informativeness Content of Earnings. *Journal of Accounting Knowledge*, 3(8), 113-130. (In Persian).
- Moosavi, S. S., & Alavi Tabari, S. H. (2011). Information Content of Net Earnings and the Stock Price Adjustment. *Empirical Research in Accounting*, 1(1), 7-19. (In Persian).
- R Chung, M Firth, JB Kim (2003) Auditor conservatism and reported earnings. *Accounting and Business Research*, 33(1), 19-32.
- safari gerayli, M., & Rezaei Pitenoei, Y. (2020). Moderating Effect of Information Environment on the Relation between Accounting Comparability and Tax Avoidance. *Empirical Research in Accounting*, 10(4), 83-111. (In Persian).
- Sarlak, N., kashanipour, M., rahimian, N., & bayazidi, A. (2021). Investigating the effect of earnings quality characteristics on information content of annual and interim earnings with a meta-analysis approach. *Journal of Accounting Advances*, 13(2), 157-196. (In Persian).
- Setayesh, M. H., & Ebrahimi, F. (2011). Effects of Corporate Governance on Earnings Informativeness of the Companies in Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting Knowledge*, 3(8), 31-48. (In Persian).
- talaneh, A., & Kazemi, M. (2017). Conservatism and the Informational Content of Earnings. *Accounting and Auditing Review*, 23(4), 435-460. (In Persian).
- Thuy, C.T.M.; Khuong, N.V.; Canh, N.T.; Liem, N.T. (2022) Corporate Social Responsibility Disclosure and Financial Performance: The Mediating Role of Financial Statement Comparability. *Sustainability*. 13(1). 265-283.
- Vaez, S. A., & Bonabi Ghadim, R. (2019). The effect of Competition Proprietary Costs on relationship between sales and cash flow Instability and Financial Statement Comparability. *Journal of Accounting Advances*, 11(2), 387-419. (In Persian).
- Warfield T. Wild J. and Wild, K. (1995). Managerial Ownership, Accounting Choices, and Informativeness of Earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 20(1). 61–91.
- Yong, O. and Albada, A.Z. (2018), “Under-pricing and listing board in explaining heterogeneity of opinion regarding values of Malaysian IPOs”, *Jurnal Pengurusan*, 1(52). 63-72.
- Yu, Z. (2022) Financial Report Readability and Accounting Conservatism. *Marilyn Davies College of Business, University Houston Downtown, Houston, TX 77002, USA Risk Financial Manag.* 2022, 15(10), 425-454.